

تهدید زمستان سرد کارساز نیست

تهران دل به پاییز و زمستان سرد اروپا بسته تا بتواند با اهرم بازگشت به بازار انرژی امتیازات خود را از طرف غربی بگیرد

شرق: این روزها که دوباره ابهاماتی جدی به میز مذاکرات هسته‌ای بازگشته و دورنمای حصول زودهنگام توافق را تار کرده است، تهران دل به پاییز و زمستان سرد اروپا بسته تا بتواند با اهرم بازگشت ایران به بازار انرژی در سایه لغو تحریم‌ها، امتیازات خود را از طرف غربی بگیرد. در همین راستا، محمد مرندی که برای هر مسئله رابط و بی‌ربطی دست به توییت می‌شود و با همه خبرگزاری‌های و رسانه‌های البته خارج از کشور مصاحبه می‌کند، این بار هم دست به قلم شده و در تویییتی از کلیدواژه «زمستان سرد» استفاده کرده است. مشاور رسانه‌ای تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای دولت رئیسی نوشت: «ایران صبور خواهد بود. ایالات متحده در زمان اوپاما به‌طور سیستماتیک توافق را نقض کرد و در زمان ترامپ/ بایدن حداکثر فشار را علیه شهروندان بی‌گناه اعمال کرد. از این‌رو، ایران ابهامات یا خلاهای متن را نمی‌پذیرد. زمستان نزدیک است و اتحادیه اروپا با بحران انرژی فلج‌کننده مواجه است». به نظر می‌رسد تلقی و تحلیل شرایط مذاکره بر پایه پاییز و زمستان سرد در جریان خاص داخلی عملا جای خود را بیش از هر زمان دیگری باز کرده است. پیش از مرندی نیز روزنامه کیهان با استناد به دلایل مشابه و درپیش بودن پاییز و زمستانی سرد برای اروپا، خواستار توقف دوماهه مذاکرات از سوی دولت رئیسی شد. این در حالی است که به باور بسیاری از کارشناسان حوزه انرژی، اساسا این ادعا و اهرم فشار تهران با تمرکز بر پاییز و زمستان سرد برای پذیرش توافق با شروط مدنظرش از سوی اروپا و آمریکا موضوعیت ندارد. در همین راستا، جیکوب فانک کرکارد، اقتصاددان آلمانی، می‌گوید: «آنچه اروپا به آن نیاز دارد، گاز است و هیچ راهی برای رساندن آن از ایران و نه در بازه زمانی تا زمستان امسال وجود ندارد. حتی درحالی‌که کشورهای اروپایی در تلاش هستند تا منابع انرژی جایگزین را پیدا کنند، مقامات غربی اصرار دارند زمان بندی آنها برای توافق هسته‌ای ایران تحت تأثیر موضوع انرژی قرار نگرفته است».

پاییز و زمستان سرد اروپا؛ یک ادعا و دومدعی

آنچه از آن به‌عنوان پاییز و زمستان سرد اروپا یاد می‌شود، سناریویی است که هم برای ایران و هم به طریق اولی برای روس‌ها بسیار ایدئال جلوه می‌کند؛ اما آن‌گونه که واقعیت‌ها نشان می‌دهند، پاییز و زمستان سرد اوپا تنها در صحنه عمل برای مسکو کارایی دارد، نه تهران. بنابراین تعویق و توقف دوماهه مذاکرات و تأخیر در احیای برجام به امید فرار سسیدن هوای سرد اروپا، به تعدیل غربی‌ها در مذاکرات هسته‌ای کمکی نخواهد کرد؛ کما اینکه واشنگتن در واکنش به پاسخ اخیر تهران عملا از در مخالفت وارد شد. در همین راستا، استیو لارنگر و استنلی رید در نیویورک تایمز نوشتند: «برای اروپا مشکل واقعی نفت نیست بلکه تأمین گاز است. روسیه از فروش گاز طبیعی به کشورهای اروپایی خودداری کرده و آنها در تلاش برای تأمین آن از جاهای دیگر هستند. درحالی‌که ایران گاز طبیعی زیادی دارد، بیشتر آن را در داخل کشور و برای خودروها مصرف کرده و در ضمن فاقد خطوط لوله به اروپا یا امکاناتی برای مایع‌سازی گاز طبیعی است».

در ادامه مقاله نیویورک تایمز چنین آمده است: «درحالی‌که روسیه به اروپا برای تأمین گاز طبیعی فشار می‌آورد و اروپا آماده تحریم نفت روسیه است، برخی به دنبال کمک از ایران هستند. این در صورتی است که تهران و واشنگتن با احیای توافق هسته‌ای ۲۰۱۵ موافقت کرده و تحریم‌های اقتصادی سخت‌گیرانه علیه ایران را لغو کنند که توانایی این کشور برای صادرات انرژی را محدود کرده است. بااین‌حال، حتی اگر فردا توافقی حاصل شود، اجرای آن پیچیده و مرحله‌ای خواهد بود و احتمالا چند ماه طول می‌کشد تا تحریم‌ها علیه ایران لغو شود. هرچند به گفته کارشناسان، ممکن است تأثیر اولیه بر بازار نفت در حد مُسکن باشد اما همین تأثیر اولیه عرضه نفت از سوی ایران برای کاهش قیمت جهانی در زمستان امسال هم دیر خواهد بود».

تاگلیا پیترا، کارشناس انرژی، با بررسی دیگر مشکلات ایران در حوزه انرژی گازی اعتقاد دارد: «سیاست و تحریم تنها مانع صادرات گاز ایران نیستند. زیرساخت‌های

صادرات در این کشور هم ضعیف است و هیچ خط لوله‌ای برای انتقال گاز به اتحادیه اروپا یا کارخانه‌ای برای تولید گاز طبیعی مایع وجود ندارد. ایران به تخصص فنی شرکت‌های نفتی بین‌المللی نیاز دارد اما این شرکت‌ها احتمالا تا بعد از انتخابات ریاست جمهوری آمریکا در سال ۲۰۲۴ تمایلی به ورود مجدد به ایران ندارند؛ زیرا ممکن است رئیس جمهور بعدی جمهوری‌خواه بوده و تصمیم به خروج مجدد از توافق هسته‌ای بگیرد و دوباره تحریم‌ها را اعمال کند».

در همین راستا، برخی از سیاست‌یون داخلی مانند حمیدرضا جلالی‌پور نیز هشدار می‌دهند «فرب زمستان سرد را نخورید». این استاد دانشگاه در گفت‌وگویی با جهان صنعت اذعان دارد: «روس‌ها از ایران خواسته‌اند در امضای احیای برجام عجله نکنند؛ زیرا احیای برجام تا قبل از پایان جنگ اوکراین و تعامل ایران با اروپا در ایجاد زیرساخت‌های انرژی مؤثر است. ایران کشوری است که دومین منابع گازی جهان را دارد و متأسفانه نزدیکی استراتژیک تندروها به روسیه و تحریم‌ها بلایی بر سر صنعت نفت و گاز ما آورده که ایران نمی‌تواند بازگیری جدی در بازار انرژی باشد و همچنین عراق و قطر هم‌اکنون چند برابر ایران از منابع مشترک گاز و نفت برداشت می‌کنند. روسیه علاقه ندارد این وضعیت انرژی در ایران تغییر کند». جلالی‌پور در ادامه تحلیل خود تأکید دارد: «در میان تندروهای ایران، یک افسانه شکل گرفته که گویی زمستان سختی در انتظار اروپاست. بنابراین اگر ایران دو ماه صبر کند، اشک اروپا درخواهد آمد و به ایران در احیای برجام بیشتر امتیاز می‌دهند. درصورتی‌که تلقی زمستان سخت برای اروپا ناشی از شناختن اروپا از سوی تندروهای وطنی است. آنها خبر ندارند که اروپا حمله پوتین به اوکراین را حمله به یک کشور بیرون اروپا نمی‌داند. آنها این حمله را حمله به امنیت خود اروپا می‌دانند و اروپا چند ماه است که خود را در برابر اهرم انرژی روسیه تجهیز می‌کند. اروپا شامل کشورهایی است که تجربه دو جنگ جهانی را با ده‌ها میلیون کشته داشته‌اند. آنها قادرند زمستان در پیش را مدیریت کنند. برای مثال هم‌اکنون که هنوز زمستان نشده، آلمان ۸۵ درصد انرژی مورد نیاز خود را تأمین کرده است».

این استاد دانشگاه در ادامه کپ‌وگفت خود با «شرق» خاطرنشان می‌کند: «البته حتی اگر ایران بازارهای پیشین نفت خود را در این کشورهای اروپایی پیدا نکند و نتواند نفوذ سابق را در تأمین و صادرات نفت خام به قاره سبز مجددا احیا کند، در عوض می‌تواند با فروش نفت خود مقداری از فشار جهانی بر بازارهای آسیایی را کاهش داده و در نتیجه بخشی از عرضه نفت خود را به بازارهای اروپا برساند؛ چراکه ایران ظرف دو یا نهایتا سه ماه توان آن را دارد که حجم تولید و صادرات نفت خود را در صورت لغو تحریم‌ها تا حدود یک میلیون بشکه در روز افزایش دهد. ضمنا فعلا تا همین جای کار چیزی در حدود ۴۴ تا ۴۶ میلیون میلیون بشکه نفت خام ایران روی تانکرها بارگیری شده که عمدا در آب‌های نزدیک چین و سنگاپور قرار دارند که در صورت لغو تحریم‌ها به‌سرعت به بازار مصرف خواهند رسید». حسن مرادی گریزی به آثار بازگشت عملی ایران به حوزه انرژی پس از توافق می‌زند و در این خصوص بیان می‌کند: «اگرچه تزریق یک تا ۱.۳ میلیون بشکه نفت ایران به بازار انرژی جهان در روز تقریبا می‌تواند چیزی در حدود یک درصد تقاضای کنونی در دنیا را تأمین کند، اما اهمیت تأثیر مثبت حداقلی ناشی از فروش نفت ایران در صورت توافق می‌تواند سازنده باشد؛ به‌خصوص آنکه گروه تولیدکنندگان نفت خام تحت رهبری عربستان و روسیه با همان اوپک پلاس، علی‌رغم تلاش‌های دولت بایدن و دیگر کشورهای اروپایی برای افزایش تولید و صادرات نفت خام که حتی به سفر جو بایدن به عربستان برخلاف میل باطنی او انجامید اما ریاض و مسکو در قالب اوپک پلاس حدود ۲.۷ میلیون بشکه در روز کمتر از اهداف خود تولید می‌کنند. پس بازگشت ایران تأثیر خود را دارد».

تأثیر حداقلی توافق، عامل تکاپوی اروپا برای احیای هرچه زودتر برجام

بااین‌حال، حسن مرادی در گفت‌وگویی با «شرق» ضمن تأکید بر این واقعیت که حصول توافق و احیای برجام به شکل کلی برای اروپایی‌ها تأثیر چشمگیری در تأمین انرژی گاز ایجاد نمی‌کند، عنوان می‌کند: «ما نباید سایر تأثیرات احیای برجام را در حوزه انرژی نادیده بگیریم. همین تأثیرات است که سبب خواهد شد اروپا لزوم توافق هرچه سریع‌تر را در دستور کار خود قرار دهد و کماکان آن را تا حصول نتیجه نهایی و احیای برجام پیگیری کند که مؤید آن‌هم به تلاش جوزپ بورل برای تهیه متن پیش‌نویس اخیر توافق بازمی‌گردد که اکنون تهران و واشنگتن روی آن مشغول ردوبدل کردن نظرات خود هستند».

این نماینده پیشین مجلس به «شرق» می‌گوید: «یکی از مهم‌ترین و فوری‌ترین تأثیرات توافق با ایران، به تأثیرات روانی آن بر بازار انرژی بازمی‌گردد؛ یعنی هرگونه توافقی در زمینه هسته‌ای با جمهوری اسلامی سبب خواهد شد تا قیمت‌ها در بازار انرژی کاهش پیدا کند و این مهم به شکل مسقیم بر شیب نزولی نرخ جهانی گاز هم اثر خود را دارد». تحلیلگر ارشد حوزه انرژی در ادامه گفته‌های خود به این نکته مهم می‌پردازد که برخی از کشورهای اروپایی تا پیش قبل از اعمال مجدد تحریم‌های آمریکا در سال ۲۰۱۸ توسط دونالد ترامپ با هدف به‌صفر رساندن فروش نفت ایران، مقادیر قابل‌توجهی نفت از ایران وارد می‌کردند. در صدر این کشورهای اروپایی می‌توان به ایتالیا، فرانسه، اسپانیا و هلند اشاره کرد. لذا شاید رم، پاریس، مادرید و آمستردام توافق با تهران را یک راه‌حل کوتاه‌مدت ببینند».

The Longines Legend Diver Watch

Elegance is an attitude

لونژین
LONGINES

SARMAN CO.

1832 Dr. Shariati Ave. Next to Pol-E-Roomi Tehran IRAN

Tel.: +98 21 226.137.52